

CONTINGUTS I TEMPORALITZACIÓ TERCER D'ESO

CONTINGUTS

Bloc 0. Bloc transversal

- Estratègies de comprensió oral: activació de coneixements previs, manteniment de l'atenció, selecció de la informació; memorització i retenció de la informació.
- Propietats textuais de la situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
- Respecte en l'ús del llenguatge.
- Situacions d'interacció comunicativa (conversacions, entrevistes, col·loquis, debats, etc.).
- Estratègies lingüístiques i no lingüístiques: inici, manteniment i conclusió; cooperació, normes de cortesia, fórmules de tractament, etc.
- Estratègies de comprensió lectora: abans, durant i després de la lectura.
- Estratègies d'expressió escrita: planificació, escriptura, revisió i reescriptura.
- Formats de presentació.
- Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals.
- Propietats textuais en situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
- Consolidació de la terminologia conceptual específica de l'àrea.
- Reconeixement de les qualitats emotives i expressives dels mitjans gràficoplàstics, i gaudi en el procés de producció artística.
- Expressió d'emocions bàsiques, idees, accions i situacions en realitzar les seues obres. Respecte pel treball dels altres.
- Iniciativa i innovació.
- Autoconeixement. Valoració de fortaleces i debilitats.
- Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació. Resiliència, superar obstacles i fracassos.
- Perseverança, flexibilitat.
- Pensament alternatiu. Sentit crític.
- Busca d'informació des de diferents fonts, tant convencionals com digitals i Internet, sobre manifestacions artístiques que es treballen en el nivell educatiu, i anàlisi de les possibilitats de creació gràfica que ofereixen els nous mitjans tecnològics.
- Ferramentes digitals de busca i visualització. Busca en blogs, fòrums, pàgines web especialitzades, diccionaris i enciclopèdies en línia. Estratègies de filtratge en la busca de la informació. Emmagatzematge de la informació digital en dispositius informàtics i servicis de la xarxa. Valoració dels aspectes positius de les TIC per a la busca i el contrast d'informació. Organització de la informació seguint diferents criteris. Estratègies de planificació, organització i gestió.
- Introducció al procés creatiu en les arts visuals i audiovisuals per mitjà del desenrotllament d'un producte individual o col·lectiu, controlant les distintes fases:
  - Investigació i estudi previ.
  - Selecció d'informació i desenrotllament de primeres idees.
  - Planificació, organització i gestió del temps i els recursos.
  - Presa de decisions i calibratge d'oportunitats i riscos.
  - Aportació de solucions originals als problemes.
  - Realització del producte i establiment de criteris per a avaluar el procés i el resultat.
  - Reflexió i proposta de millora del procés creatiu propi i alié, des de la idea inicial fins a l'execució definitiva: juí sobre la bona realització del treball així com la neteja en la seua execució, i avaluació de l'ús de les noves tecnologies.
  - Reconeixement de l'esforç que exigix l'elaboració d'algunes obres artístiques.
- Apreciació, valoració i gaudi del patrimoni artístic i cultural de la Comunitat Valenciana i de l'Estat espanyol, així com contribució a la seua defensa, conservació i desenrotllament.
- Esforç per a superar estereotips i convencionalismes en les representacions visuals i plàstiques i rebuig davant de qualsevol forma de discriminació per raó de raça, sexe o cultura.

- Respecte per les maneres d'expressió diferents de la nostra, acceptant i argumentant les influències que exercixen els valors artístics propis d'altres cultures que coexistixen amb la nostra.
- Desenrotllament d'una actitud de respecte per l'entorn de treball i el medi ambient utilitzant de manera responsable els recursos i reciclant materials per a l'elaboració de representacions visuals i plàstiques, personals i col·lectives.
- Entorns laborals, professions i estudis vinculats amb els coneixements de l'àrea. Autoconeixement de fortaleces i debilitats.

Bloc 1. Expressió plàstica

- Elements configuratius del llenguatge visual.
- Identificació, anàlisi i ús del punt, la línia, la taca i el pla com a elements expressius i configuratius de les formes.
  - L'expressivitat del punt i les seues possibilitats tonals. El punt com a element generador de la imatge digital: píxel.
  - La línia com a element descriptor de detalls i d'expressió. Experimentació.
  - Experimentació amb els tipus de plans.
  - La taca com a element expressiu.
  - Trames gràfiques.
  - Experimentació amb el punt, la línia, la taca i el pla com a elements expressius en la representació de gammes tonals i d'obres gràficoplàstiques.
- Les textures. Tipologia.
  - Diferenciació entre Textures.
  - Representació de la forma per mitjà de la textura i interpretació plàstica de distintes textures visuals i tàctils:
  - Reproducció de textures naturals i artificials per mitjà de grafismes o utilització de noves tecnologies.
  - Mescles de textures en l'aula amb diversos materials de reciclatge.
- Reconeixement i avaluació de les qualitats emotives i expressives dels elements configuratius del llenguatge visual (el punt, la línia, el pla, la taca i la textura).
- Investigació experimental per mitjà de la seua aplicació en obres gràficoplàstiques personals i en la reinterpretació d'obres d'art.
- El color.
  - Registre del color com a fenomen físic i visual.
  - Revisió del concepte de mescla additiva i subtractiva.
  - Reconeixement de la mescla òptica o partitiva.
  - Exploració dels colors com a representació i el color com a sistema codificat.
  - Descripció dels colors primaris i secundaris.
    - Elaboració de mescles binàries (harmonies i contrastos), i mescles ternàries (grisos i terrosos).
  - Estudi de les qualitats del color: to, brillantor i saturació.
    - Teories classificatòries del color d'Ostwald i de Hichetkier.
  - Alteració de la saturació per a obtenir diferents tons. Representació de gammes tonals.
  - Explicació de la percepció visual del color: dinàmica i visibilitat dels colors.
  - Investigació experimental obtenint matisos de color en la representació de paisatges i entorns naturals pròxims, a partir dels colors utilitzables en l'aula i els utilitzables per mitjà de les TIC.
  - Interpretació i aplicació de la simbologia del color: estudi del valor expressiu, representatiu i codificat del color.
  - Experimentació amb mescles de color per a expressar sensacions i emocions en treballs guiats d'aula, i exploració dels grisos cromàtics i valors emotius del color i de la llum.
  - Interés per descobrir aspectes visuals significatius com color i textura, de l'entorn

- natural pròxim, i sensibilització davant de les manifestacions del color i la llum en objectes, en la naturalesa i en ambients urbans pròxims.
- Observació, descobriment i anàlisi de l'expressivitat de les gammes de color en obres d'art.
  - Forma i composició.
    - Experimentació amb les formes naturals i artificials.
    - Realització d'apunts del natural de paisatges i d'objectes.
    - Reflexió sobre la proporció intrínseca de les parts d'un objecte i d'este amb el seu entorn, i la seua representació en el pla.
    - Definició del concepte d'equilibri i composició.
    - Experimentació amb els esquemes compositius bàsics (estàtics i dinàmics) i els criteris bàsics de composició: equilibri, proporció, simetria i pes visual.
    - Experimentació amb l'equilibri (lleis de la balança i llei de compensació de masses), proporció, simetria axial i radial, i pes visual (massa i color).
    - Desenrotllament del concepte d'escala.
    - Comparació de l'evolució del cànon humà a través d'exemples de la història de l'art.
    - Reflexió sobre l'organització interna de missatges gràficoplàstics o visuals.
    - Estudi i anàlisi del ritme compositiu
      - Realització de composicions plàstiques experimentant amb els diferents tipus de ritmes visuals: continu, discontinu, altern, ascendent i descendent.
    - Estudi del mòdul com a unitat de mesura.
      - Realització de composicions modulars, tenint en compte la proporció, l'escala i el ritme, per a aplicar al disseny gràfic, tèxtil, ornamental o arquitectònic.
      - Argumentació de la importància de la mesura de les formes en les composicions.
  - Espai i volum.
    - Percepció i representació del concepte d'espai: experimentació amb la sensació de profunditat entre formes planes: per canvi de grandària, per superposició i per canvi d'intensitat de color.
    - Anàlisi de la posició i incidència de la llum en els objectes i en la percepció espacial, i plasmació en apunts del natural.
      - Sensibilització davant de les variacions visuals produïdes per canvis lumínics.
    - El clarobscur com a tècnica per a representar espai i volum.
      - Representació de l'espai natural pròxim a partir de l'estudi de la llum i de la seua incidència en les modulacions de l'ambient: ombres pròpies i intrèpides. La penombra.
      - Apreciació del valor configurador del clarobscur com a element generador d'emocions dins de la composició. Estudi del clarobscur en l'art.
      - Avaluació de la repercussió dels canvis de distància, orientació, i il·luminació en els valors emotius i d'aparença en volums i ambients.
  - Tècniques gràficoplàstiques.
    - Estudi dels distints materials utilitzats en la representació gràficoplàstica, i experimentació comparativa amb cada un: llapis de grafit, llapis de color, retoladors, pastissos blans, clarió, ceres, carbonet, ploma i tinta, tremps, aquarel·la, paper, cartolina, cartó, teixits, argila i fusta. Identificació i experimentació.
    - Experimentació amb distints tipus de suports gràficoplàstics segons les intencions expressives i descriptives de la representació. El mur com a suport de representació.
      - Utilització de materials gràficoplàstics estudiats i els diferents suports amb fins il·lustratius, decoratius o comunicatius.
    - Utilització de recursos informàtics (fotocopiadora, escàner, càmera fotogràfica, programes informàtics) per a la creació de produccions artístiques.
    - Experimentació amb tècniques bidimensionals (dibuix, pintura, estampació, mixtes, collage), tridimensionals (modelatge, talla, acoblament).
    - Experimentació i comparació de les tècniques gràficoplàstiques seques i humides.

- Experimentació amb diversos materials i tècniques amb finalitats expressives.
- Experimentació amb paper com a material gràficoplàstic per a crear collages matèrics, fotomuntatges i figures tridimensionals.
- Ready-made: experimentació amb materials i tècniques d'improvisat ús gràficoplàstic (colorants naturals, objectes d'ús quotidià, etc.) en la creació d'obres personals i col·lectives.

Bloc 2. Comunicació audiovisual

- Lectura i anàlisi de la imatge fixa i en moviment.
  - Elements configuratius de la imatge: punt, línia, taca, textura, to i composició. Valor cromàtic de la imatge en blanc i negre i en color.
  - Anàlisi compositiu: estatisme i dinamisme, simetria, equilibri, tensió, moviment i ritme.
  - Lleis compositives: llei de la balança, llei de compensació de masses i simetria.
  - Valor denotatiu i connotatiu de la imatge, lectura objectiva i subjectiva.
- Nivells d'iconicitat d'una imatge: diferència entre imatge figurativa i imatge abstracta. Geometrització, esquematització i abstracció.
- Temàtica i valor estètic i expressiu de la fotografia. Gèneres: retrat, paisatge i bodegó, etc.
- Aspectes estructurals en la imatge fixa i en moviment.
  - Format i enquadrament.
  - Planificació: gran pla general, pla general, pla sencer, pla americà, pla mitjà llarg, pla mitjà curt, primer pla i primeríssim pla.
  - Angulació: normal, picat, contrapicat, nadir i zenital.
- Evolució de la imatge fixa a la imatge seqüenciada que genera moviment. Antecedents en els formats d'imatges seqüenciades. El còmic i la fotonovel·la.
- La càmera fotogràfica.
  - De la càmera analògica a la digital.
  - Elements i maneig de la càmera fotogràfica.
    - Control de diafragma i velocitat d'obturació. Programes automàtics.
    - Realització de fotografies variant la profunditat de camp.
    - Realització de fotografies variant la velocitat d'obturació: agranats i congelació d'imatges.
    - Apreciació de les tècniques i els recursos aplicats a la realització de fotografies. Balanç de tons, virats. Dispositius electrònics i digitals. Apps. Tècniques i tractament digital de la imatge. Utilització de programes de retoc fotogràfic.
    - Valor estètic i expressiu de la il·luminació.
    - Realització d'imatges amb la càmera fotogràfica, tenint en compte els aspectes compositius, tècnics, estilístics, temàtics i expressius en la fotografia. Reconeixement del valor expressiu de la imatge en la societat actual.
  - Actitud i crítica raonada de les imatges visuals i audiovisuals del seu entorn pròxim, mitjans de comunicació i Internet. Elements formals, estètics i expressius que conformen la imatge i expressen el missatge.
- La imatge en moviment. Alfabetització audiovisual.
  - El cine a través els temps. Influència en la societat actual com a mitjà d'expressió i comunicació.
  - Visionament de diferents fragments de produccions videogràfiques. Debat i posada en comú en gran grup.
  - Lectura d'aspectes formals bàsics: gènere, temàtica, contingut, tractament del missatge, etc.
  - Valoració de les possibilitats comunicatives que ofereix el medi cinematogràfic i videogràfic.
  - Reflexió crítica sobre una obra, ubicant-la en el seu context i analitzant la narrativa

- cinematogràfica en relació amb el missatge.
- Valoració de la producció audiovisual a la Comunitat Valenciana.
- Els gèneres en la producció audiovisual. Ficció i realitat. Objectivitat i subjectivitat.
  - Valoració crítica del llenguatge audiovisual en relació amb la manera de presentar i representar la realitat.
  - Comprensió dels fonaments del llenguatge multimèdia i valoració de les aportacions de les tecnologies digitals.
- El llenguatge cinematogràfic.
  - Fases del procés: el guió literari i el guió tècnic, rodatge i muntatge.
  - Anàlisi d'elements estructurals i compositius en la imatge audiovisual: enquadrament, planificació, angulació.
  - Anàlisi de moviments de la càmera: tràvelings i raccords.
- Utilitzant diferents llenguatges i codis (oral, escrit, gestual, visual i musical) per a l'elaboració del missatge.
- La tecnologia cinematogràfica. La producció: idea, planificació i difusió del producte final.
- Estratègies i mètodes creatius per a la busca i elaboració del guió, gravació i muntatge. Curiositat, experimentació, desenrotllament i deducció.
  - Planificació del calendari, organització de l'equip, materials i distribució de rols professionals per a repartir les funcions en les cadena de treball.
  - Caracterització dels personatges: vestuari, maquillatge i perruqueria.
  - Fase de gravació: localització d'espais, decorats, il·luminació i so.
  - Fase d'edició: programes informàtics, efectes de so, efectes especials i crèdits.
- Elaboració de documents multimèdia per a presentar un tema o projecte, emprant els recursos digitals i noves tecnologies de manera adequada.
- Registre d'imatges, edició i postproducció, segons el plantejament del contingut/missatge que es vol transmetre.
- Respecte per la pluralitat cultural i distintes idees manifestes en les produccions visuals.
- Col·laboració en tasques d'equip per a crear un projecte de treball i produir un missatge audiovisual.
  - Disseny, en equip, de missatges visuals i audiovisuals amb distintes funcions.

Bloc 3. Dibuix tècnic

- Els instruments i materials de precisió.
  - Pràctica de traçat amb els diferents instruments de precisió i materials utilitzats en el dibuix tècnic.
  - Realització de traçats bàsics en diversos programes de dibuix tècnic per ordinador.
- Introducció a la geometria plana.
- Exposició dels axiomes geomètrics fonamentals i bases de la geometria.
  - Reconeixement i explicació del concepte de «lloc geomètric» basant-se en les definicions de mediatriu, bisectriu, posicions relatives de les rectes (paral·leles i perpendiculars), plans paral·lels i perpendiculars, circumferència, polígons, poliedres.
  - Pràctica de traçats geomètrics fonamentals. Creació de propostes que combinen diversos traçats.
- Forma i proporció.
  - Estudi de la proporció en les formes per mitjà de l'aplicació del Teorema de Thales.
- Les escales gràfiques. Transport de mesures.
  - Realització de polígons a escala.
  - Estudi de proporcions en la naturalesa i aplicació de transformacions geomètriques combinades.
  - Experimentació amb els traçats de simetries, translacions i rotacions, aplicats en el disseny a la creació de composicions amb mòduls.

- Aplicació de la proporció en l'estudi de la figura humana.
- Els polígons i la circumferència. Tangències.
  - Definició, classificació i estudi de les característiques dels polígons regulars i diferenciació dels polígons irregulars.
  - Traçat correcte de polígons: mètodes particulars de construcció donat el costat del polígon. Classificació de qualsevol polígon. Construcció de polígons pel mètode general coneixent el costat.
  - Disseny de xarxes poligonals com a base de formes modulars bidimensionals per a aplicar en el camp del disseny.
  - Construcció de qualsevol triangle donades tres de les seues dades (costats o angles).
    - Traçat de les mitjanes i determinació del baricentre.
    - Traçat de les bisectrius i determinació de l'incentre.
    - Traçat de les mediatrius i determinació del circumcentre.
  - Classificació correcta de qualsevol quadrilàter i construcció de paral·lelograms.
    - Donats dos costats i un angle.
    - Donats dos costats i una diagonal.
  - La circumferència.
    - Estudi del mètode general de divisió en parts iguals de la circumferència.
    - Construcció de qualsevol polígon regular inscrit en la circumferència.
  - Tangències i enllaços.
    - Estudi de les tangències i enllaços en la naturalesa i en l'art.
    - Argumentació dels pressupostos fonamentals de tangències.
      - Traçat de tangències entre recta i circumferència.
      - Traçat de tangències entre dos circumferències.
- Anàlisi de les corbes tècniques.
  - Traçat d'ovals i ovoides.
  - Construcció d'espivals de 2, 3, 4 i 5 centres.
- Aplicació en el disseny ornamental. Relació de conceptes geomètrics senzills amb les seues aplicacions en objectes simples, en l'ornamentació, en elements urbanístics o en la naturalesa.
- Introducció als sistemes de representació.
  - Identificació i definició del pla i el volum.
  - Diferenciació entre classes de projeccions: cilíndriques i còniques.
  - Representació objectiva de sòlids per mitjà de les seues projeccions.
  - Traçat de vistes de sòlids de l'entorn.
  - Dibuix de les vistes principals de volums freqüents, identificant les tres projeccions de les seues arestes i els seus vèrtexs.
- Estudi i pràctica dels elements fonamentals de normalització.
- Estudi i pràctica dels elements fonamentals del sistema axonomètric.
  - Construcció de perspectives isomètriques de peces senzilles de disseny propi.
  - Construcció de la perspectiva cavallera de volums simples.
  - Aplicació de coeficients de reducció senzills en la perspectiva cavallera.
- Traçat de peces senzilles en suport digital amb programes de programari lliure.
- Investigació sobre els àmbits d'aplicació dels sistemes de representació en el camp de l'enginyeria i l'arquitectura

TEMPORALITZACIÓ

1ª avaluació

UD1 - Expressivitat del llenguatge visual.

UD2 - Dibuix Tècnic.

UD3 - Disseny Gràfic.

2ª Avaluació

UD4 - Sistemes de representació.

UD5 - Textures.

UD6 - Tècniques gràfico-plàstiques

3ª Avaluació

UD7 - Elements gràfics del dibuix. Forma i composició.

UD8- El color.

UD9- La imatge fixa i en moviment.